

Bankzitter

Ton Lenders

Foto: Ton Lenders,
Göteborg (S) - 2017

Ook de herfst heeft zonnige dagen

Ik heb het al vaker gehad over veroudering en het nut daarvan. Waarom zou je als individu binnen een soort langer willen leven dan strikt noodzakelijk? Je zou denken dat een goede voortplanting essentieel is en dat daar de levensduur op afgesteld is. Simpel gezegd, zolang er gezonde nakomelingen worden gemaakt en grootgebracht rechtvaardigt dat een langer bestaan. Het intreden van de menopauze bij menselijke vrouwen zou dan moeten samenvallen met het eind van hun leven. Maar om die stelling te ontcrachten is een aantal hypothesen opgesteld, waarvan de grootmoederhypothese wel de meest bekende is. Niet meer vruchtbare vrouwen steken veel energie en ervaring in hun directe nageslacht om ouders te ontlasten en kinderen op weg te helpen naar volwassenheid. Behalve Orka's schijnen ook Beloega's en Narwals deze menselijke aanpassing te volgen. Het is echter waarschijnlijker dat we hier te maken hebben met parallelle evolutie. Bij dit alles komt de vraag op of oude mannen dan wél zo'n essentiële bijdrage leveren aan het behoud van de soort. Maar daar hoor je nooit iemand over. Het voorbeeld past in het nut-denken, waarvan de westerse evolutiebiologen een handje hebben. Maar kan het niet zo zijn dat het verouderingsproces een soort stuip trekking is van een effectieve voortplantingsstrategie die de nodige energie heeft gekost?

En dat alles wat na die reproductie gebeurt in feite gewoon is meegenomen en niets te maken heeft met overleving van de soort? Evolutiebioloog Linda Partridge stelt dat veroudering een evolutionaire paradox is: een organisme ontwikkelt geen genen die hemzelf schade zou kunnen berokkenen. Het is logisch dat een lichaam aftakelt na een periode van groei en voortplanting. De menselijke evolutie is niet ingesteld om op latere leeftijd alles goed-functionerend in stand te houden. De meeste functies gaan achteruit en resulteren tenslotte in de dood. Vanuit deze beschouwing is het vreemd dat de mens het leven alleen maar wil rekken en veroudering met allerlei kunstgrepen wil vertragen. Conservenblikken leveren geen bijdrage aan een beter bestaan. Een ingeblikt leven mag dan wel langer houdbaar zijn, maar beter is het energie te stoppen in de kwaliteit van verse groenten. Ik begrijp de wens van jongeren om 'echt' te leven maar al te goed. En als het al nodig mocht zijn, kan alleen bij hen de verantwoordelijkheid gelegd worden voor een levensverlengende strategie. Wij als ouderen zouden al blij moeten zijn met een enkele zonnige dag en zouden minder de toekomst moeten willen bepalen.

Betekenis: Ook op oudere leeftijd kan men genieten.